

TijdSchrift 147

Historische Vereniging Vlaardingen • februari 2018

Keukens • Badkamers • Toiletten
tegelerwerken

Dick Blenk
George Stephensonweg 21 f
3133 KJ Vlaardingen
010-4359093 / 06-20597239

aannemingsbedrijf a. van der lugt b.v.
nieuwbouw verbouw renovatie

vlaardingen 010-434 25 44
www.avanderlugt.nl

Westhavendomein
Vastgoed & VvE Beheer

Volledige ontzorging voor vastgoedeigenaars en VvE's

Westhavenplaats 40a • 3131 BT Vlaardingen • Tel.: 010-2477477 • E-mail: info@westhavendomein.nl
www.westhavendomein.nl

Vlascom CV
Vlaardingse Assurantie Combinatie cv

Spoorstraat 2
NL - 3134 TA Vlaardingen

Website: www.vlascom.nl
e-mail: info@vlascom.nl
Tel +31(0) 10 248 04 85
Fax +31(0) 10 234 45 00

Advies op het gebied van:
Schadeverzekeringen
Watersportverzekeringen
Levensverzekeringen, Pensioenen
Financiële planning
Schadebegeleiding
Financiering, sloopshypotheek
Vermogensbeheer

Fisc-ad
Fiscale en administratieve dienstverlening

J.A. Janson
fiscaal adviseur

Plein 1940 nr 47
3135 PR Vlaardingen
tel: 010 435 92 67
fax: 08 4220 69 33
e-mail: info@fisc-ad.nl
www.fiscaaladviseurs.nl

Vlaardingen
anders bekeken

Stadswandelingen,
rondleidingen en meer,
ook voor besloten groepen

www.serviceteam-vlaardingen.nl
facebook.com/serviceteamvld

De Witte
GARANTJEMAKELAARS

Korte Hoogstraat 4a
3131 BK Vlaardingen
Tel. 010 - 434 38 44

Voor alle molenproducten en broodmixen gaat u naar Aeolus!
Kijk op www.aeolus.nl voor het hele assortiment

Kortdijk 16
3134 HB Vlaardingen
T : 010 434 61 31
E : info@aeolus.nl
I : www.aeolus.nl

De Historische Vereniging Vlaardingen heeft tot doel het bevorderen van:

- de belangstelling voor en de kennis van de stad Vlaardingen en haar bewoners;
- het behoud en het herstel van gebouwen en stedenbouwkundige structuren en landschappen;
- het behoud en het verzamelen van die gegevens die van belang zijn voor de geschiedenis van de stad.

De contributie bedraagt € 17,50. Voor leden woonachtig buiten Vlaardingen € 25,00 en dat is dan inclusief portokosten. Het bankrekeningnummer van de vereniging is NL44 INGB 0000 750 978. Leden krijgen jaarlijks het Historisch Jaarboek en 4x per jaar het verenigingsblad Tijd-Schrift.

Lidmaatschap
Het verenigingsjaar loopt gelijk met het kalenderjaar. Lid worden kan het gehele jaar door. Kortings op de contributie bij lid worden in de loop van het jaar is niet mogelijk. Wel worden dat jaar reeds uitgegeven publicaties dan nagezonden.

Opzegging
Opzegging van het lidmaatschap dient schriftelijk bij de ledenadministratie te geschieden of via een email naar info@hvv-vlaardingen.nl. Een opzegging kan direct ingaan of aan het eind van het jaar. Restitutie van contributie wordt niet verleend. Leden die hun contributie niet voor of op 31 december hebben voldaan worden automatisch uit het ledenbestand verwijderd.

Het bestuur is als volgt samengesteld:
Dhr. T.H. Hartman, voorzitter
Dhr. J. van Elk, vice-voorzitter
Dhr. E. van Rongen, secretaris
Dhr. C. Maarleveld, penningmeester
Dhr. A.W.J. Andriessen, 2e penningmeester
Mw. M. van der Hoek, notuliste, lid
Dhr. M.M. Carree, lid

Contactadres HVV, ledenadministratie en redactieadres Tijd-Schrift:
Paul Henri Spaakring 22
3137 DJ Vlaardingen
Telefoon (010) 474 9416

Redactie Tijd-Schrift:
E. van Rongen, eindredacteur
K. Bloem
M.M. Carree
Mw. G. van der Weijden
F. Wittkampf

Verkoop losse publicaties:
Arnold Hoogvlietstraat 69
3134 CB Vlaardingen
Telefoon (010) 434 6864

Bijdragen aan de inhoud van Tijd-Schrift zijn van harte welkom. In verband met de geautomatiseerde verwerking van de teksten ontvangt de redactie deze graag per e-mail: info@hvv-vlaardingen.nl t.a.v. de redactie.

ISSN 1380-2992
© Historische Vereniging Vlaardingen
Niets van deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Internet: www.hvv-vlaardingen.nl - www.begraafplaatsmaus.nl
E-mail: info@hvv-vlaardingen.nl

Productie: Stout Grafische Dienstverlening

Inhoud

Redactioneel 3

Havenbedrijf Vlaardingen-Oost
Adrie Elen 4

Vlaardingse wortels:
Een Vlaardinger in IJzendijke
Jan van Hees 10

Bill Minco (1922 - 2006) 14

Mijn kinderjaren in de VOP
in de jaren 1940 en '50
Sjaak Blenk 16

Boekbespreking 22

Ledenactiviteiten 24

Omslag: Een luchtfoto van de Vulcaanhaven met Havenbedrijf Vlaardingen Oost in de jaren tachtig in vol bedrijf. (Foto Museum Vlaardingen / Adrie Elen).

Het Vlaardingen cadeau !
 Replica Vlaardings Haringbord

het waaigat
 woon-ideeënwarenhuis

Markt 57 Vlaardingen tel. 010-4343685
www.waaigatwonen.nl

“De Vlaerdinger”
Touringcarbedrijf

Rode Kruislaan 33
 3135 WC Vlaardingen
 Telefoon +31 (0)10 - 449 03 70
 Mobiel +31 (0)6 - 53 79 10 23
 E-mail info@devlaerdinger.nl

STOUT
 GRAFISCHE DIENSTVERLENING
 Tel. 010 - 248 06 03 • www.stout.nu

Méer dan een drukkerij!

Westkaai
 VOOR LUNCH & DINER

**Stijlvol lunchen en dineren
 voor een prettige prijs**

Restaurant Westkaai, Westhavenkade 10, 3131 AB Vlaardingen
 T 010 - 248 70 18 E info@westkaai.nl I www.westkaai.nl
 Openingstijden: ma. t/m za. v.a. 12.00 uur (keuken: 12.30 - 22.00 uur), zondag v.a. 15.00 uur.

- Bloemwerken en arrangementen
- Goed gesorteerde snijbloemen
- Bloeiende- en bladplanten
- Bruidsboeketten en corsages
- Rouwwerken

Markgraafaan 135
 3131 VL Vlaardingen
 Tel: 010 43 43 704

JAC. VERKUIL
 BLOEMSIERKUNST

DIJKSHOORN
 EUROMOVERS

AL MEER DAN
50 JAAR
 VERHUIZEN!

WWW.DIJKSHOORN.NL
 TRAWLERWEG 8 3133 KS VLAARDINGEN TEL.: +31 (0)10-2480522

Redactioneel

Gevarieerd leesvoer

De Tijd-Schrift bevat weer eens een aantal heel verschillende artikelen. We beginnen met de geschiedenis van de roemruchte scheepswerf HVO. Begonnen in de voormalige Bietenhaven, die werd omgebouwd tot de huidige Vulcaanhaven, succesvol geweest als scheepsbouw- en reparatiebedrijf en anker- en kettingfabrikant, maar uiteindelijk als gevolg van de moordende concurrentie van werven in het verre oosten ten onder gegaan. Adrie Elen, voormalig medewerker van HVO, heeft een enorm archief over de werf en heel veel foto's. Hij heeft ook, jaren geleden, in het blad 'De Binnenvaart' diverse artikelen gepubliceerd waarvoor de HVV nu toestemming heeft gekregen om die over te nemen (waarvoor onze hartelijk dank aan het bestuur van de gelijknamige vereniging!).

Daarna in de serie 'Vlaardingse wortels' een verhaal van Jan van Hees over de scoutingactiviteiten van Jan Kijne, aan wie we eerder in Tijd-Schrift 145 aandacht besteedden in een boekbespreking. En omdat binnenkort de Geuzenpenning weer wordt uitgereikt daarna een ode van Albert de Koning aan Bill Minco.

Als laatste hebben we de herinneringen van Sjaak Blenk aan de VOP, en met name het Mes-schaertplein, waar hij woonde, in de jaren '40/'50. En tot slot twee boekbesprekingen en de ledenactiviteiten.

En natuurlijk hebben we op 27 maart de Algemene Ledenvergadering. Zie daarvoor het aparte katern met de jaarstukken. We hopen u daar in grote getale te ontmoeten!

Eric van Rongen
 Eindredacteur

Mededeling van het bestuur

U wordt verzocht vragen over uw lidmaatschap uitsluitend te richten tot de ledenadministratie (bij voorkeur via email info@hvv-vlaardingen.nl, of telefonisch 010-4749416, na 18.00 uur).

Oproep

De Stichting Zeillogger Balder zoekt donateurs voor de meer dan 105 jaar oude VL92 Balder, voor het minimale bedrag van € 25,00 per jaar. Na ontvangst van uw donatie ontvangt u uit de serie van 't Oft naar 't Oofd het boekje 'De levensloop van de haringlogger VL92 Balder', driemaal per jaar het blad De Spil, een uitgave van de Vrienden van het Museum Vlaardingen, De Stichting Zeillogger Balder en het Museum Vlaardingen. En u krijgt reductie op uw eerste vaart met deze historische zeillogger. Een aanmeldingsformulier kunt u aanvragen bij Karel Schot (k.p.schot@kpnplanet.nl) of Gera van der Weijden (geravanderweijden@kpnmail.nl). U kunt zich ook aanmelden via www.zeilloggerbalder.nl.

Mede dankzij uw donateurschap zal de Stichting Zeillogger Balder in staat zijn deze meer dan 105 jaar oude haringlogger voor het nageslacht te behouden, zodat de historie van de haringvisserij levend kan worden gehouden.

Havenbedrijf Vlaardingen-Oost

Adrie Elen

In de jaren tussen de eeuwwisseling en de Tweede Wereldoorlog vestigden veel Duitse rederijen dochterondernemingen in Rotterdam en Amsterdam. Eén van de redenen hiervoor was dat de Nederlandse zeehavens een spilfunctie gingen vervullen in de aan- en doorvoer van erts en kolen van overzee naar de staalfabrieken in het Ruhr-gebied. Vanuit dat oogpunt was het aantrekkelijk om in die zeehavens eigen vervoersmaatschappijen op te zetten. Belangrijke ondernemingen als Braunkohle, Fendel, Haniel en Stinnes hadden in die jaren grote Rijnvloten onder Nederlandse vlag varen. Dit verhaal vertelt in vogelvlucht de geschiedenis van één van die Nederlandse dochterondernemingen die aan het begin van deze eeuw werd opgericht door het Thyssen-Bomemisza concern.

EEN STUKJE HISTORIE

In 1871 begon August Thyssen (1842- 1926) in Mullheim a/d Ruhr met 70 personeelsleden een staalfabriek. Bij zijn overlijden liet hij zijn zoons Fritz (1873 - 1951) en Heinrich (1875 - 1947) een concern na met als kern het hoogovenbedrijf, de 'August Thyssenhutte AG' in Duisburg-Hamborn. Aan de vorming van dit concern lag o.a. ten grondslag Thyssen's idee om alle fasen van de ertswinning tot en met de staalfabricage in eigen beheer te hebben. In dat kader stichtte hij in het eerste kwartaal van deze eeuw, overkoepeld door de Bank voor Handel en Scheepvaart NV te Rotterdam:

- De Halcyon Lijn NV, een zeereaderij voor het zeetransport van kolen en erts.
- Handels- en Transportmaatschappij Vulcaan NV, een Rijnrederij voor het transport van erts en kolen naar Duitsland, tevens erts- en kolenhandel.
- Vlaardingen-Oost NV, een op- en overslagbedrijf voor erts en kolen.

1922, de Vulcaanhaven in aanbouw. Hier wordt heilwerk verricht voor een damwand, waarachter de kademuur zal verrijzen. (Foto Museum Vlaardingen / Adrie Elen)

De ontwikkeling van de Vulcaanhaven vanuit een andere hoek. Toen de damwand er eenmaal in stond werd het ijzeren vlechtwerk, wat zich in de kademuur bevindt, aangebracht. (Foto Museum Vlaardingen / Adrie Elen)

Het rijk van August Thyssen viel na zijn dood uiteen tussen zijn beide zoons:

- Fritz kreeg de August Thyssenhutte met alle daarbij horende activiteiten.
- Heinrich verwierf de Bank voor Handel en Scheepvaart en daarmee alle scheepvaartactiviteiten.

Alle vennootschappelijke en concernbindingen tussen beide groepen vielen weg. Na het overlijden van Heinrich Thyssen kwam de leiding van de Bank voor Handel en Scheepvaart en de scheepvaartbelangen bij diens zoon, Heinrich Thyssen-Bomemisza, terecht. Bij de 'andere' Thyssen-groep waren nauw betrokken de weduwe van Fritz Thyssen, Amélie, en haar dochter Anita, gravin Zichi. De destijds belangrijkste tot de Thyssen-Bomemisza-groep behorende ondernemingen, waarbij toen ongeveer 21.000 personeelsleden werkten, waren:

- August Thyssen-Bank AG (5%) in Düsseldorf;
- NV Handels- en Transportmaatschappij 'Vulcaan' in Rotterdam;
- Deutsch-Niederländische Schiffahrts- und Handels-Gesellschaft GmbH in Duisburg-Ruhrort;

- Thyssensche Gas- und Wasserwerk GmbH in Duisburg-Hamborn;
- Niederrheinische Gas- und Wasserwerke GmbH in Duisburg-Hamborn;
- Thyssensche Kohlen- und Energiewirtschafts GmbH in Dinslaken;
- Stahl- und Röhrenwerk Reisholz GmbH in Düsseldorf.
- N.V. Gerfa Gereedschappenfabriek in Apeldoorn;
- Havenbedrijf 'Vlaardingen-Oost' NV in Vlaardingen;
- Bremer Vulkan Schiffsbau und Maschinenfabrik (88%) in Bremen-Vegesack;
- Flensburger Schiffsbau-Gesellschaft in Flensburg (59%).

ONTSTAAN VAN HET HAVENBEDRIJF VLAARDINGEN-OOST (HVO)

In 1919 was op de plaats van de huidige Vulcaanhaven in Vlaardingen een haventje waar voornamelijk bieten werden overgeslagen. Men sprak dan ook over het Bietenhaventje. August Thyssen streefde er naar de ertswinning, vervoer over zee, overslag en opslag, alsmede transport over de Rijn in eigen beheer te nemen. De overslag en opslag van erts wilde hij in Vlaardingen concentreren. Hier-

Een luchtfoto van de
Vulcaanhaven in de
jaren zeventig.
(Foto: Stadsarchief
Vlaardingen)

toe werd in 1919 het bestaande Bietenhaventje aangekocht en omgedoopt tot Vulcaanhaven. Thyssen's zoon, die door het huwelijk met de Hongaarse Barones Bomemisza als Baron Thyssen Bomemisza door het leven ging en uit Hongarije verdreven was, nam de exploitatie van de Vulcaanhaven stevig ter hand. In 1920 werd gestart met een op- en overslagbedrijf voor erts, aanvankelijk als filiaal van Vulcaan en sinds 1921 als afzonderlijk NV Havenbedrijf Vlaardingen Oost. Het bestaande Bietenhaventje werd rigoureus uitgebaggerd en uitgegraven. Uiteindelijk groeide dit uit tot een terrein met een oppervlakte van 142.000 m² en een aan de Vulcaanhaven gelegen ertsopslagruimte met een oppervlakte van 40.000 m², één en ander met de daarbij behorende kademuur, drijvende en vaste los- en laadinstallaties. Thyssen ging er van uit dat, gezien de toen reeds zeer kostbare grond in het Ruhrgebied, de opslag van zijn erts-

voorraden bij een zeehaven in de westelijke Rijndelta veruit de voorkeur verdiende boven die in de omgeving van het hoogovenbedrijf. Behalve de overslag werd ook begonnen met de verkoop van ijzer, dat aan de westkant van de haven werd opgeslagen. Vulcaan NV had, eveneens aan de westzijde, een loods gebouwd voor de handel in carbid. In Vlaardingen sprak men overwegend over de Vulcaan; men werkte bij VULCAAN.

EIGEN REPARATIEPLOEG

Door de stuwadoorswerkzaamheden ontstonden soms schades aan de geloste schepen. Voor de reparatie daarvan en voor het onderhoud van de walinstallaties werd een reparatie ploeg geformeerd. Later verrichtte deze ploeg ook reparaties aan boord van schepen die elders in de Rotterdamse haven lagen. In 1925 konden de activiteiten voor de scheepsreparatie, evenals die voor de staalconstruc-

tie-afdeling, die inmiddels van de grond was gekomen, belangrijk worden uitgebreid. Men had namelijk een houten loods kunnen kopen die voorlopig ruimte genoeg bood. Daaruit ontwikkelde zich in de loop van de tijd een complete scheepsreparatie-afdeling en daaruit weer een afdeling machinefabriek en constructiewerkplaats. De oorlog bracht, evenals voor de meeste bedrijven, een enorme terugslag. In september 1944 werd de afdeling havenbedrijf door de vijand nagenoeg geheel verwoest: de kademuur en de tweede nog bruikbare laadbrug werden opgeblazen, enkele drijvende kranen tot zinken gebracht en de sleepboten geroofd.

UITBREIDING NA DE OORLOG

Na de oorlog is het bedrijf vrijwel onafgebroken hersteld, vernieuwd en uitgebreid. Toen het herstel na de oorlog echter eenmaal begon, ging dit ook in HVO-tempo, d.w.z. snel en voortvarend. Er kwamen nieuwe kademuren en nieuwe bruggen voor de overslag. In 1951 werd de beslissing genomen om de

scheepsreparatie verder uit te breiden. Er kwam een dwarshelling voor het droogzetten van coasters, een scheepsbouwloods, constructiehallen en tanks voor de overslag van superfosfaat. In 1956 werd, onder invloed enerzijds van het personeelstekort in westelijk Nederland en anderzijds onder druk van de regeringspolitiek ten aanzien van de regionale industrialisatie, een filiaal gevestigd in

Het kantoor van HVO,
aan de Vulcaanhaven.
(Foto: Museum Vlaar-
dingen / Adrie Elen /
de heer Wakker)

In Dok 1 ligt het
zeeschip CONNY
BEWA, hoog en droog.
Tegen de kade op de
voorground ligt het mo-
tortankschip ROMI 3
(2306045) van Zwerver
uit Vlaardingen.
(Foto: Museum Vlaar-
dingen / Adrie Elen)

Het motorvrachtschip
QUARTO ligt met
zware stevenshade
afgemeerd bij HVO.
(Foto: Museum Vlaar-
dingen / Adrie Elen /
Archief HVO)

de gemeente Tietjerksteradeel in Friesland, de Constructiewerkplaats Bergum, destijds met 75 personeelsleden. In december 1969 werd de Scheepswerf Figee overgenomen, waardoor HVO in het bezit kwam van twee drijvende droogdokken. Het Havenbedrijf Vlaardingen Oost werkte zich langzamerhand op en werd een geduchte concurrent in het Rotterdamse havengebied. In 1970 werd Frans Swarttouw overgenomen. Het bedrijf werd opgedeeld in twee vennootschappen: het overslaggedeelte werd ondergebracht bij Frans Swarttouw en de scheepsreparatiewerf werd voortgezet onder de naam HVO.

VOB OP EIGEN BENEN VERDER

In 1977 telde HVO ca. 1100 werknemers. De Thyssen-Bomemisza groep bezat inmiddels vele bedrijven in Europa en is ook thans nog een belangrijk concern. Door de malaise in de scheepvaartwereld, die zich ook in de tachtiger jaren aftekende, besloot Thyssen Bomemisza HVO, waarvan de naam inmiddels was ge-

wijzigd in Vlaardingen Oost Bedrijven BV (VOB), af te stoten. In 1984 werden de aandelen verkocht. Samen met de inmiddels opgerichte afdelingen Anker- en Kettingfabriek, Maintenance & Construction en Techno Diagnosis ging VOB op eigen benen verder. Met minder werknemers werd geprobeerd de voor de scheepvaart slechte tijden het hoofd te bieden, wat aanvankelijk wonderwel lukte. De malaise in de Nederlandse scheepvaartbranche tekende zich echter steeds scherper af. Door samenwerking te zoeken met andere bedrijven werd geprobeerd het bedrijf draaiende te houden. De slechte markt en de moordende concurrentie uit zowel het binnen- als buitenland waren echter te sterk en de sanering van de branche was dan ook niet meer tegen te houden. In 1987 volgde een overname door Wilton-Fijenoord. In dat jaar werd de scheepvaartbranche in Nederland praktisch gehalveerd en eind 1988 viel ook voor VOB het doek.

Mvs. RAPIDE, op een
dwarshelling bij HVO,
voor groot onderhoud.
De schipper is achterop
zelf aan het teren.
(Foto: Museum Vlaar-
dingen / Adrie Elen /
Archief HVO)

VLAARDINGEN-OOST SCHEEPSREPARATIE BV

Met slechts 140 man ging het nieuwe Vlaardingen Oost op 1 december 1988 van start. Alleen de afdelingen Scheepsreparatie en de Anker- en Kettingfabriek zijn in deze BV opgenomen. Vlaardingen Oost Scheepsreparatie is nu dus een relatief klein bedrijf, maar de prestaties zijn er niet minder om. Het bedrijf, wat thans deel uitmaakt van de Damen Groep, presteert de laatste jaren boven verwachting.

Naschrift

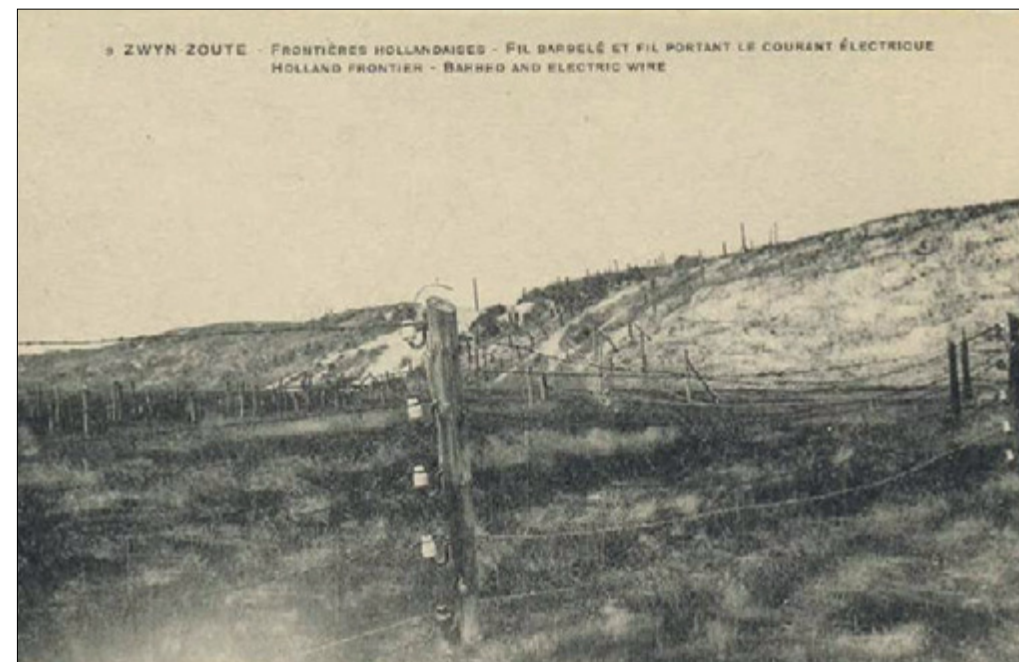
Adrie Elen mocht als enige na de sluiting van HVO het gehele sloopproces van dichtbij volgen en op foto vastleggen. Nadat in 2006 de werfgebouwen van HVO waren gesloopt om plaats te maken voor de DFDS roll-on-roll-off terminal, moest in 2011 ook de portiersloge er aan geloven, ondanks de pogingen van de HVV om dit fraaie wederopbouw gebouwtje te behouden.

Een Vlaardinger in IJzendijke

Op wacht aan de grens
(bron: Noitdorpsche
Historiën)

Terug in de tijd. Terug naar 1916. Laten we het voor het gemak nu maar even padvinderij noemen. Hoe begint iets? In IJzendijke weten ze het niet precies. Dat is geen wonder, want het is maar een flits in de tijd. Er bestaat alleen een foto uit 1916 schrijft men op de website van Scouting IJzendijke. Geen heitje voor een karweitje, maar kennelijk een beeld van padvinders die zich inzetten voor de Emmabloemcollecte: een collecte om geld op te halen voor de tuberculosebestrijding. Bijna honderd jaar later met de nodige onderbrekingen bestaat de padvinderij in IJzendijke nog steeds. Wie begon er mee? Hier volgt het verhaal van het begin. IJzendijke in de Eerste Wereldoorlog. Langs de grens met België “liggen” gemobiliseerde soldaten in een kampement mogelijk een tentenkamp. Ze bewaken de grens, die aangegeven wordt door “De Draad”. Een van die soldaten was milicien Jan Kijne. Hij was geboren in Vlaardingen in 1895, behoorde tot de lichting 1915 en kwam na zijn opleiding in april 1915 in of

De hoogspanningsdraad tussen België en Nederland

10

Vaandrig Jan Kijne

bij IJzendijke aan om het land te verdedigen. Dat was wachten, wachtlopen, observeren en oefenen, althans dat mogen we aannemen. Jan Kijne kon niet stilzitten. Wandelen was zijn liefhebberij, iets doen lag hem ook wel, maar lezen om zich te ontwikkelen vooral over de vaderlandse geschiedenis daar was hij gek op. In het timmerbedrijf van zijn vader was hij opgeleid tot timmerman. Tragisch genoeg overleed zijn vader in 1913 en moest hij samen met zijn moeder het bedrijf voortzetten. Vanaf zijn 12e jaar was hij lid van de Christelijke Jongeren Vereniging “Liefde en Vrede”. In die vereniging kregen jongens een intellectuele ontwikkeling die voor die tijd uniek was.

Vlaardingen

In 1913 werd in Vlaardingen de eerste (neutrale) verkenners troep geïnstalleerd. Een van de troepleiders, vaandrig Jansen, had in Engeland gewerkt en was daar in aanraking

gekomen met de padvindersmethode van Robert Baden Powell. In 1907 was de laatste begonnen om zijn ideeën voor de geestelijk en lichamelijke opvoeding van jongeren gestalte te geven. Hoewel hij bepaalde zaken overnam van de in Engeland geboren Amerikaan Ernest Thompson Seton (“League of Woodcraft Indians”), die hij in 1906 ontmoette, schreef hij in 1908 op basis daarvan en uitgebreid met eigen inzichten het boek “Scouting for Boys”. In 1911 was het systeem van de padvinderij in Nederland al zo bekend, dat de ideeën in de onderwijspers positief besproken werden, al was er aarzeling wat het “militaire karakter” betrof. Het jaar 1913 was voor de padvinderij als geheel een belangrijk jaar, want er werd een “Internationaal Kamp” in IJmuiden gehouden. In juli werd het honderd jarig bestaan van “Het Koninkrijk der Nederlanden” ook in Vlaardingen gevierd. Door de contacten van vaandrig Jansen (Cornelis H. Janszen?) kwamen er een aantal padvinders van de YMCA-Boyscouts uit Manchester naar Vlaardingen, die opgevangen werden door leden van jongerenvereniging “Liefde en Vrede”. Dat bezoek zorgde er voor dat er op 17 december 1913 een tweede (prot. christelijke) troep werd gefor-

meerd door Wouter Henneveld (1893-1970). Bij de installatie door de toen al bekende Haagse Hopman Jan Schaap was zijn vriend Philip Dirk baron Van Pallandt uit Wassenaar aanwezig, die na afloop van de plechtigheid “lichtbeelden” (zgn. lantaarnplaatjes) over het padvinderswerk vertoonde. Van Pallandt was overigens goed bevriend met Baden Powell. Hopman Henneveld van Troep 2 werd in 1914 geassisteerd door o.a. vaandrig Jan Kijne.

Jan Kijne (l) en Hendrik K. van Minnen in 1926 leden van “Liefde en Vrede”

11

IJzendijke

Toen Jan Kijne gemobiliseerd werd en laten we zeggen na de zomer van 1915 enigszins gewend was aan de situatie bij IJzendijke ging zijn padvindersbloed weer stromen. Hoe in contact te komen met jongens van rond veertien jaar? In Vlaardingen had de (Rotterdamse) initiatiefnemer een advertentie in de plaatselijke krant gezet en een voorlichtingsavond belegd. Het zou zo gegaan kunnen zijn. Soldaat Kijne bezocht in IJzendijke vast de zondagse kerkdiensten van de 25-jarige hervormde predikant Jan G. Steenbeek. IJzendijke was zijn eerste gemeente. Jan Kijne zou ook best de predikant kunnen hebben aangeboden om de padvindersgeest over te brengen op een groep jongens, al was het alleen maar om ze weg te houden van “De Draad” en zou het verkennen en het leren van technieken om te overleven in het veld niet passen in de oorlogssfeer van die tijd? Het moet haast wel zo gegaan zijn, al zal het wel niet meegedeeld zijn van de kansel. In IJzendijke was ook een mili-

tair tehuis, daar kan hij ook contacten gelegd hebben. In ieder geval richtte hij eind 1915 of begin 1916 een padvinderstroep op. Met zijn padvinderservaringen uit Vlaardingen organiseerde Jan Kijne een installatieavond.

Installatie

Hoe dat gegaan is stond op 16 maart 1916 in de Middelburgsche Courant: “Sedert eenige tijd bestond te IJzendijke een troep van 9 adspirant-padvinders onder leiding van den soldaat J. Keijne. Deze groep is woensdag met eenige plechtigheid geïnstalleerd. Daartoe was overgekomen Baron Van Pallandt (!) en de heer Vens (= Mr. Anton A. J. M. Fens uit Eindhoven, jvh) districtscommissaris van de padvinderij in Noord-Brabant. Na eenige toespraken tot de jongens legden deze de padvindersgelofte af onder het zacht spelen van het Wilhelmus en werden zij verklaard tot leden van de Nederlandschen Padvinders Bond. Vervolgens gaf de heer Van Pallandt in een reeks lantaarnplaatjes veel interessants te zien uit het leven van padvinders hier en in den vreemde. Ook werden eenige natuuroopnamen van anderen aard vertoond, evenals de eerste scherp helder opgenomen. Na een woord van dank van den heer Neeteson, voorzitter van het padvindersbestuur (en burgemeester, jvh) te IJzendijke eindigde de bijeenkomst. Een strijkorkest gaf eenige nummers muziek ten beste”. Een maand later werd Jan Kijne bevorderd tot korporaal. Mogelijk dat dat voor het leiderschap van de troep een probleem was, maar de groep ging door, mogelijk met een andere leider. Na de zomeractiviteiten volgde een tweede belangrijke episode in de geschiedenis van de jonge padvindersgroep. De Middelburgsche Courant van 16 oktober meldde: “De padvinders te IJzendijke hebben een vaandel gekregen geschonken door Prins Hendrik (beschermheer sinds 1915, jvh). Zaterdagavond werd het door de burgemeester na een korte toespraak overgereikt. Voor deze gelegenheid was hun vroegere troepleider

korporaal J. Kijne overgekomen, die ook nog een woord van welkom en dank uitspraak. De troep telt thans 7 leden, wat dan genoemd kan worden de kern van wat er eerst was, jongens dus, die besloten zijn vol te houden.”

Vervolg

In december 1916 werd Jan Kijne overgeplaatst naar het 15e Regiment Infanterie. Mogelijk diende hij toen niet meer in Zeeuw-Vlaanderen. In februari 1917 stond een verslag in de Middelburgsche Courant van een padvinders wedstrijd tussen verschillende Zeeuwse troepen. Bij elk van die patrouilles stond de naam van een leider, behalve bij de padvinders uit IJzendijke. Geen hopman beschikbaar? We zullen het niet weten. Toch waren er IJzendijkse padvinders in september 1917 aanwezig in het padvinderskamp in Ossendrecht en in september in Middelburg. Daar kreeg de groep een Troepvlag geschonken door Prins Hendrik. IJzendijke had gekozen voor een oranje grondkleur. Het vaandel en de troepvlag konden echter niet verhinderen dat niet lang daarna de padvinderstroep van IJzendijke opgeheven werd.

Slot

Een jaar later was de Eerste Wereldoorlog voorbij. Jan Kijne was terug in Vlaardingen. Hij werd onderwijzer en weer actief in de padvinderij in Vlaardingen en Schiedam. Tussen 1920 en 1940 leidde hij een bijzonder leven, maar dat valt buiten dit verhaal. Na de inval van de Duitsers in mei 1940 werd hij lid van de verzetsgroep “De Geuzen”, die in november 1940 door verraad opgerold werd. Jan Kijne was een van “De achttien Dooden” die gefusilleerd werden op 13 maart 1941 op de Waalsdorpervlakte bij Scheveningen. Over het begin van Scouting IJzendijke viel dus toch nog wat te vertellen. Zeker interessant als de leden in 2016 honderd jaar scouting vierten.

Jan van Hees

Bronnen:

www.krantenbankzeeland.nl, archief Kijne/Jan van Hees, Geuzenbericht Nul over Jan Kijne en Bernard IJzerdraat door Jan van Hees, Vlaardingen 2013, Jubileumboek 100 jaar CJV “Liefde en Vrede” Vlaardingen (1886-1986).

Bill Minco (1922 - 2006)

Twee meter zowel lang als breed
destijds je dodencel
wachtend op het grote leed
in het Oranj' Hotel.

Oud slechts 18 jaren
uit de schoolbank weggerukt
omdat je 't niet kon hebben
dat het land werd onderdrukt.

Met goede vrienden om je heen
allen de zelfde plicht
werd de strijd begonnen
"de Geuzen" opgericht.

Verzet was toen geboren
zodat het werk begon
strijd tegen de vijand
waar dit mogelijk kon.

Helaas heeft toen die vijand
geholpen door verraad
alle verzet gebroken
van jou en van je maat.

Gevangen met nog alle hoop
de strijd weer te beginnen
bleek al in korte tijd
dit kan ik niet meer winnen.

Als jood beschuldigd van verzet
schonk men jou toch genade
de jonge leeftijd op 't moment
voorkwam een fusillade.

Je vrienden zijn ter dood gebracht
hun eind was reeds gekomen
en jij werd levenslang
de vrijheden ontnomen.

De toekomst zag er donker uit
in concentratiekampen
een onvoorstelbaar slecht bestaan
onmenselijke rampen.

Dodenmars "Grosz Rosen"
werd je niet bespaard
uiteind'lijk werd de "Vrede"
toch voor je bewaard.

Indachtig alle vrienden
gebleven in de strijd
werd je verdere leven
aan menselijkheid gewijd.

Je wist de taak die je begon
en ook ten einde bracht
dat jou voor alles wat je deed
een "Ware Vrede" wacht.

Albert de Koning

5 mei 2006: Ter herinnering: aan een man wiens doen en laten in de 2e Wereldoorlog een grote indruk heeft achtergelaten.

Bill Minco
(Bron: Sander
Minco - Wikipor-
trait, CC BY 3.0,
[https://commons.wi-
kimedia.org/w/index.
php?curid=18259091](https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=18259091))

Mijn kinderjaren in de VOP in de jaren 1940 en '50

Sjaak Blenk

Als mij het Messchaertplein in de VOP (wij noemde dat gewoon 'de polder' - van de VOP hadden we nog nooit gehoord) in gedachten schiet, komen vele jeugdherinneringen bij me op. Putjebal, Bart m'n vriendje, vloeba, pijltjes schieten toen er nog geen kunststof electrabuizen waren, spieringen, en nog veel meer.

Veel kinderen uit de VOP zaten op de Kuyperschool aan de Boslaan. Alleen van mijn leeftijdsgenoten herinner ik mij: Cor uit de Stationsstraat, Harm uit de Diepenbrock, Cock mijn broertje en Bart van het Messchaertplein, Olga van het Orelioplantsoen, Daan uit de Mahlerstraat, Truus uit de Sweelinckstraat. En nog wel enkele meer. In de eerste jaren na

de oorlog hadden we geen fietsen - we liepen dus van de VOP naar de Boslaan...

De herinneringsbeelden tuimelen door elkaar. Waar te beginnen?

Op nummer 51 woonden wij. Dat wil zeggen pa, moe en drie kinderen. Vanuit onze voorkamer zagen we uit op het hele plein. Behalve het gedeelte voor de nummers 55 tot 68. Dat was te veel naar rechts. Boven/achter de huizen van de Diepenbrockstraat konden we de toren zien en meer naar rechts de schoorsteen van de Hollandia. Pa kon vanuit onze woonkamer op de torenklok zien hoe laat het was. Wij kinderen waren meer bijziend en konden niet op die klok kijken. Kwam die bijziendheid door onze leeshonger? Dat ene bibliotheek-

Het Messchaertplein gezien richting Diepenbrockstraat. Zo te zien zijn er net een paar jongens tegen het hekje aan het 'tenten'. (Foto: Stadsarchief Vlaardingen)

16

Het Messchaertplein gezien vanuit de Diepenbrockstraat. (Foto: Wout den Breems)

17

boek dat we op zaterdagmorgen(!) meekregen van school, hadden we 's zondags al uit. Vervolgens stortten wij ons dan op de kranten. Drie keer in de week kwam de Nieuwe Vlaardingse Courant: op maandag, woensdag en vrijdag. Op die dagen was het best goed, dan had je tenminste wat te lezen. De stukjes of versjes van Nacky Mulder en Klaas Vlaring las ik bijna wekelijks. 's Zaterdags werd 'De Goede Tijding' bezorgd. Dat was een blaadje van de Gereformeerde Kerk. Het vervolgverhaal daarin speelde zich altijd af in Amsterdam en was van de hand van J.J. Frinsel.

Ik weet nog goed dat ik op een goeie dag in de boekenkast van ome Cor in de Willem Beukelszoonstraat de boeken van L. Penning over Zuid-Afrika zag staan en dat mijn oom het goed vond dat ik ze mocht lenen. Wie schetst mijn jongensblijdschap? Dagenlang Louis Wessels achter de 'koppies' en Blikoor-tje voor m'n geestesoog! En nog veel meer. Al-lemaal over de Boerenoorlog.

Ieder voorjaar hielden moe en pa 'grote schoonmaak'. Dan werd er behangen en 'ge-wit', het vloerzeil in de was gezet, de meubels

met boenwas behandeld, de boeken uitklopt en nog veel meer. Het plafond in de huiskamer 'witten' moest ieder jaar gebeuren, omdat moe bij de wasbehandeling op de zolder nogal eens water morste op de planken vloer van de zolder. Dan hadden we weer eens lekkage in de woonkamer en lelijke plekken op het plafond. Vaak moest er ook behangen worden. Maar behangselpapier was duur door de papierschaarste. Een oplossing voor dat probleem was 'vloeba'. Dat was vloeibaar behang wat aangebracht werd met een kwast. Op straat speelden we vaak. 'Lessie buut' (=verstoppertje) en 'lessie tik'. Putjebal was voor ons jongens ook heel geliefd. Als je geen tennisbal had, knipte je een heleboel elastiekjes van een binnenband (tenminste als we die konden bemachtigen). Die elastieken gebruikten we om een bal te maken. Drie corners een 'pinantie'. Maar eerst 'poten' om twee partijen te maken.

Van een oud fietswiel maakten we een hoepel. Die konden we in volle vaart sturen met een stok. De enkele auto op het plein peilden we mooi mis.

In 1959 was de kapperszaak van Bredius op de hoek van de Diepenbrockstraat en de Verheijstraat al overgenomen door Mari Schippers. (Foto: Stadsarchief Vlaardingen)

Als we op schoolreisje gingen, mochten we bij Van der Houwen puntbroodjes kopen. Die gingen dan mee in een papieren zak. Boter en suiker ertussen. Of gebakken ei. Heerlijk. Wel apart houden, want zoetigheid en hartigheid mocht niet bij elkaar.

De bakkerswinkel van Van der Houwen was op de hoek van de PKD en de Vetenoordstraat. Daar zat ook Piet van der Ende met zijn winkel in zuivel.

Een eindje daar vandaan (aan de oostkant van de PKD) was de drogisterij van Terlet. Kees Terlet heeft die drogisterij later overgenomen van zijn vader. Hij was getrouwd met een dochter van mijn 'ome Bram', de slager uit de Rozenlaan.

In dat gedeelte van de PKD waren meerdere winkels. Van Soest de groenteboer, een tabakswinkeltje waar we witte stenen pijpjes kochten voor het bellenblazen. Op de hoek schuin tegenover Van der Houwen was het 'zaaltje'. Daarin werden ook diensten gehouden.

Ik herinner me een schoolreisje naar de speeltuin van Oud Valkeveen nadat we eerst een heuse radiostudio bezocht hadden. Daar stond een orgel waar vele geluiden uit konden komen: claxons, sirenes, dierengeluiden, geluid van een bel, alles wat in een hoorspel gebuikt werd. In de lagere klassen kon je op schoolreisje naar Blijdorp of het strand van Hoek van Holland. De overblijfsels van de Duitse bunkers beklommen we, waar dat al mocht, met veel animo.

Eens mocht ik niet mee met het schoolreisje. Straf van pa. Ik was 's avonds laat gesignaleerd toen ik op straat liep. Dat was voor een jongetje van de familie Blenk heel verdacht. Ik dorst niet te zeggen tegen mijn vader wat ik daar deed. Mijn ouders dachten dat ik op mijn jongere broertje en zusje aan 't oppassen was. Maar dat was niet zo. Ik ging alleen maar even kijken en luisteren of pa en moe inderdaad op visite waren bij de familie Van

De Diepenbrockstraat richting Messchaertplein in 1960, met een prachtige Messerschmitt driewiel auto. Op de hoek van de Verheijstraat de A&O winkel van 'Bakkertje'. (Foto: Stadsarchief Vlaardingen)

der Staaij in de Prins Hendrikstraat. Toen ik daar voor het raam stond en de stem van pa hoorde, was ik gerustgesteld.

In de zomervakantie gingen we vaak 'tenten' - tegen het hekje van het plantsoen. We zeiden dat we aan het 'tenten' waren. Zo noemden alle kinderen dat - niks kamperen of zo, gewoon 'tenten'. Daarvoor hadden we lappen, kleedjes, afgedankte tafelkleden of luifeldoek nodig. Het mooiste was als je een droogrekje kon bemachtigen om het zaakje overeind te houden. Uren zaten of lagen we zo in onze tent. De jongens kwamen we wel eens op bepaalde gedachten als we gemengd zaten te vertoeven. Daarvan waren de tekeningetjes die wij op muren en schuttingen maakten, ook wel oorzaak. Graffiti kenden we nog niet. Wel tekenden we stiekem een grote cirkel met daarin een kleinere cirkel en een stip: het beeldmerk voor de vulva. Die tekeningetjes zag je overal.

Ook 'buikspreeken' konden we in de 'tent' - achter het doek zat een medeplichtige om de 'buikspreek'-antwoorden te geven. Hele 'voorstellingen' werden zo voor de andere kinderen gegeven compleet met toegangsprijs - een of twee centen.

We gingen ook wel veel verder weg om te 'tenten' - helemaal naar de Maassluisse-

dijk, nog verder dan de 'rooie klompies', bij de Super. Maar wat we daar deden, met een koekenpan van thuis, en beslag van thuis, ja dat was toch wel een primitieve vorm van een daagje kamperen, zeker met de poffertjes die we op stenen en een vuurtje bakten.

In het najaar vingen we spiering in de haven. Als aas moest je steurkrabben gebruiken. Die vingen we met een fietsvelg bespannen met jute. Later hoorde ik hoe zoiets heette: een soort totebel. De steurkrabben kwamen af op het visafval dat we er op legden. Een vislijntje met een grote metalen moer als gewicht onder aan de lijn en meerdere zijlijntjes met haken - dat was ons 'beugie'. We verbeeldden ons als jongens dat we het konden ruiken als er spiering zat. Als je beet had kon je dat voelen aan je hengel, want een dobber was niet nodig.

's Zomers konden we kijken naar de wielrenners die aan de wielervedstrijden op het Mendelssohnplein meededen. Als jongetje had ik niet veel sjoeg van het wielergebeuren. Premie bij de bel, nieuwelingen, amateurs, geschoren dijbenen en kuiten - ik zag het allemaal wel, maar de essentie ontging me op die leeftijd.

Wel wist ik heel precies waar in mijn herinnering op het Mendelssohnplein de plek was

waar in de oorlog een projectiel gevallen was. Wij noemden het een 'tijdbom'. Was het een afgezwaaide en verdwaalde V1?

Op een zaterdag zou die z.g. tijdbom onschadelijk gemaakt worden, maar eerst moesten de bewoners geëvacueerd worden. Moe en de drie kinderen gingen. Waarheen weet ik niet meer. Wel weet ik dat pa niet mee ging. Hij had 'van Boven' te geloven gekregen dat hij niet weg hoefde. Veel vaker heeft pa kunnen spreken van wonderlijke uitreddingen. Bartje z'n opoe, die een paar huizen verderop woonde op het plein, zei eens tegen mij dat mijn vader iets had wat zij miste. En dat was ook zo. Zelf had ze zware astmatische aanvallen, maar daar sloeg het dus niet op.

De papierschaarste in die jaren was best ingrijpend. Op de schoolschriften stond een rijmpje: *Wil over het papier niet klagen, het wordt weer goed in betere dagen*. En op zulk superslecht papier dus moesten we op school schrijven met kroontjespen en inkt. Als je pen even bleef haken in het papier had je inktspetters op je werk. En een slecht cijfer.

Overigens zou ik nu heel graag wat van die schoolschriften terugzien na meer dan zestig jaar. Maar alle schriften heb ik in de naoorlogse jaren verscheurd om er pijltjes van te maken. Die vershoten we met een ijzeren elektrabuis.

Wat we toentertijd niet gek vonden was het feit dat er op het hele Messchaertplein geen winkels waren. Voor winkels moesten we naar het kruispunt Diepenbrockstraat/Verheystraat/Vetteoordsestraat. Daar had je op de hoek de kruidenierswinkel van Rein Bakker. Bakkertje noemden we die winkel. Mijn nicht Cobie Poot heeft daar ook nog jaren in de winkel gestaan. Ook toen de kruidenierswinkel veranderd was in een bankfiliaal. Maar dat was later.

We werden naar Bakkertje gestuurd voor kleine boodschapjes. Voor de wekelijkse

boodschappen hadden we in de familie middenstanders. Bredius de kapper zat ook op dat kruispunt. En daar vlak bij 'Botje' waar we snoep uitzochten bij de snoep tafel. 'Duimdrop' bijvoorbeeld en toverballen en ouwelvellen.

Bij genoemd kruispunt, daar waar veel later de Chopinstraat was, liepen er in het weiland enkele koeien. Op een dag stond er een koe aan het hek, met de boer erbij. Ik had niet door wat er stond te gebeuren. Even later zag ik dat de boer een touw knoopte aan de pootjes die al zichtbaar waren van het kalf dat geboren moest worden. Vervolgens werd de koe aangespoord om vooruit te gaan. Dat lukte en met een plof viel het kalf vervolgens in het gras.

Later is het daar allemaal volgebouwd. Ook het bovineind van de Diepenbrockstraat, waar we als kinderen vaak speelden of bij het heien stonden te kijken. Als we daar speelden moesten we oppassen voor de 'waker'. Die gebruikte een stok om de kinderen weg te jagen. Zeker als we in de nabijheid van de verlaten heistelling kwamen.

Toen het bovineind van de 'Diepenbrock' nog onbebouwd was konden we daar heerlijk spelen in het gras en de modder. We maakten daar 'een elastieke dammetje', vingen daar kikkers en salamanders. De grote jongens bliezen die kikkers wel eens op. Hoe dat ging heb ik toen niet geweten. Nu weet ik hoe gruwelijk dat was. Maar toen was er nog geen Partij voor de Dieren...

Zo is er over de VOP veel te vertellen. Veel meer dan hier is gedaan.

Een luchtfoto uit 1929 van het westelijk deel van de VOP in aanbouw. Er staat al twee blokken van het latere Messchaertplein en daar tegenover twee blokken aan de Diepenbrockstraat. Voor de rest is alles ten westen daarvan weiland met grazende koeien. (Foto: Stadsarchief Vlaardingen)

Boekbespreking

‘De Hoflaan en de Hoflaankerk’. W.J. Scholl.

De publicatie is een uitgave van het Streekmuseum Jan Anderson, mede mogelijk gemaakt door Stichting Jan Anderson & Rita Boon, Remonstranten Vlaardingen. Het boekje is deel 46 in de serie “*Van ’t Oft naar ’t Oofd*”, gedrukt door Stout Grafische Dienstverlening te Vlaardingen 2017.

Begin december 2017 zag dit boekje het licht en het eerste exemplaar werd uitgereikt aan Sinterklaas. Het is geschreven door Willem Jan Scholl, de huidige voorganger van de Remonstrantse Kerk. Hij is ook de auteur van het artikel “Remonstranten en Vlaardingen” verschenen in het Historisch Jaarboek Vlaardingen 2012 (p. 8 – 37). Veel onderzoek voor dit artikel was ook nu bruikbaar.

Het boekje concentreert zich op het ontstaan van de Hoflaankerk en beschrijft daarnaast de geschiedenis van de Hoflaan zelf. In 2016 was het 125 jaar geleden dat de Hoflaankerk in gebruik werd genomen. Na de Grote Kerk is dit het oudste nog bestaande kerkgebouw van Vlaardingen. W.J. Scholl schreef de tekst van het boekje maar had dit, zo schrijft hij zelf in de Inleiding, niet zonder de C.W. (Kees) Verhulst kunnen doen. Bijgestaan door medewerkers van het Stadsarchief droeg Kees allerlei feiten en ook illustraties aan.

In het artikel voor het Jaarboek gaat het meer om de mensen, het boekje gaat voornamelijk over de locatie. Stadsplattegronden uit omstreeks 1560 en 1619, afgedrukt in het boekje, verduidelijken de ligging van de latere Hoflaan en Oosthavenkade. Opdrachtgever van de kaart uit 1619 zal de vader van Willem van Ruytenburch zijn geweest, de man in het geel op Rembrandts “Nachtwacht”. Van Ruytenburch kocht in 1611 van de toenmalige ambachtsheer de

heerlijkheid van Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht en de Buitenweiden. Deze gronden waren dus eigendom van de ambachtsheer en niet van de stad zelf. In 1830 verkoopt de laatste ambachtsheer, Diederik van Leyden Gael, de grond en rechten voor fl. 100.000, - aan Vlaardingen.

Ongeveer zestig jaar later, aan het einde van de 19e eeuw, blijkt dat er binnen de Nederlandsche Hervormde Kerk in Vlaardingen een grote groep mensen met vrijzinnige opvattingen is. Zij zouden als opvolger van de laatste vrijzinnige predikant, opnieuw een vrijzinnig predikant willen beroepen, maar dit wordt afgewezen. Men verzoekt daarna een eigen ‘lokaal’ te mogen bouwen op een stuk gemeentegrond gelegen aan de Hoflaan. Dit verzoek wordt door de gemeente ingewilligd en uiteindelijk aangenomen.

De publicatie gaat uitgebreid in op de verdere geschiedenis van het ‘lokaal’. In 1907 sluit men zich aan bij de Remonstrantse Broederschap en officieel zal de nieuwe gemeente Remonstrantsch Gereformeerde Gemeente Vlaardingen gaan heten.

Het boekje beschrijft met name ook de architectuur van het gebouw en de kunst die zich in de Hoflaankerk bevindt.

Deze publicatie van W.J. Scholl is te zien als een aanvulling op het artikel in het Jaarboek

van 2012 en de aanschaf is zeker de moeite waard. In de bijlagen bevinden zich een lijst van voorgangers met jaartallen en ook een fotoverantwoording.

Het met foto’s en kaarten geïllustreerde boekje telt inclusieve de omslag 40 pagina’s en is voor € 2,50 te koop bij het Streekmuseum Jan Anderson, Museum Vlaardingen en de Vlaardings boekhandel.

Gera van der Weijden

‘Vlaardings ABC’ door Kees Plaisier.

Een uitgave van het Streekmuseum Jan Anderson en deel 47 in de serie “*van ’t Oft naar ’t Oofd*”.

De ondertitel van dit deel uit de serie is ‘Geuzen, Bakkers, Reders en Rooie Rakkers. Een Vlaardings alfabet aan de hand van voorwerpen uit de collectie van Streekmuseum Jan Anderson’. En dat is precies wat het is. Van ANWB bord tot Milieuzak, 27 voorwerpen (want 1 extra) beschreven in wat een dichtvorm lijkt, maar het niet is. Van groot tot klein, gewoon of bijzonder, legaal of niet helemaal legaal verkregen. Een leuke opsomming van een uiterst klein deel van de uitgebreide verzameling van Jan Anderson.

Het boekje is te koop voor € 2,50 bij de lokale boekhandel, het Streekmuseum Jan Anderson en Museum Vlaardingen.

Eric van Rongen

Ledenactiviteiten

De eerste twee lezingen van 2018 hebben we weer achter de rug. We hebben nu voor dit seizoen nog een aantal activiteiten op het programma staan. Verder zijn we druk bezig met het programma voor het seizoen 2018-2019. Daarover berichten we in het volgende nummer van Tijd-Schrift.

Op **dinsdag 27 maart** is de Algemene Ledenvergadering. Die wordt gevolgd door een lezing over het geborduurde Tapijt over de Slag bij Vlaardingen.

Duizend jaar geleden vond de Slag bij Vlaardingen plaats, maar niet veel later werd de nog veel grotere Slag bij Hastings uitgevochten die de geschiedenis van Engeland voorgoed veranderde. Deze historische gebeurtenis is later op het Tapijt van Bayeux uitgebeeld. Nu, bijna 1000 jaar later, wordt in Vlaardingen hard gewerkt aan een hedendaagse Vlaardingse versie van het beroemde tapijt. Bij ons komt de roemruchte strijd van Dirk III tegen de

Duitse keizer in beeld die onze geschiedenis een totaal andere wending gaf.

Twee van de drijvende krachten bij de totstandkoming van het Vlaardings Tapijt komen deze avond vertellen over de werkzaamheden. Lia ter Poorten en Annette van der Mast brengen afbeeldingen mee en een voorbeeld van het borduursel. Het belooft een interessante bijeenkomst te worden.

Net als voorgaande jaren is deze bijeenkomst in de aula van het Lentiz / Groen van Prinstererlyceum. De Algemene Ledenvergadering begint om 19.30 en de lezing volgt na de pauze.

Op **dinsdag 24 april** 2018 vertelt Kees Nieuwenhuijsen alles over 'De Slag bij Vlaardingen 1018: toen en nu - actie en organisatie'. Niet alleen vanuit historisch perspectief (hoe stak het nou allemaal precies in elkaar), maar ook over het evenement op 9 en 10 juni waarbij de slag historisch verantwoord wordt nagespeeld en waarvan hij de organisator is.

Voor deze avond worden naast HVV leden ook andere doelgroepen uitgenodigd. Natuurlijk is de lezing voor HVV-leden gratis toegankelijk. Wel controleren we bij de ingang van het museum of u op de ledenlijst van onze vereniging staat en krijgt u (en uw partner) uw gratis toegangsbewijs. Heeft u echter een Museumkaart of Rotterdam-pas, dan kunt u uw kaart of pas laten scannen bij de kassa en dan gewoon doorlopen. Niet-leden kunnen zich ook als nieuw lid aanmelden (en € 17,50 betalen) en krijgen dan eveneens gratis toegang. Alle andere niet-leden van de HVV krijgen toegang door betaling van € 3,50 of op vertoon van een van bovengenoemde kaarten. U bent welkom vanaf 19.45 uur in het Museum Vlaardingen aan de Westhavenkade 54 in Vlaardingen. De lezing begint om 20.00 uur en na ongeveer drie kwartier is er een pauze waarin u een consumptie kunt bestellen. Let op - het trappen-theater in het museum heeft geen rugleuningen. Rond het museum is er voldoende gratis parkeerterrein, en per bus is de wandelafstand vanaf Station Centrum ietsje korter dan vanaf de halte Liesveldviaduct (ca. 7 minuten).

Op **zaterdag 21 april** is er een gecombineerde activiteit: samen met de kanovereniging Natsec en de Fluisterboot 'Andante' organiseert de Historische Vereniging Vlaardingen een Tocht langs de 'Verdwenen Molens'.

Varen of fietsen langs maar liefst 13 plaatsen waar in het verleden molens stonden? Een bezoek brengen aan een echte Oudhollandse watermolen? Het kan allemaal. Een gids vertelt onderweg over de verdwenen molens en tijdens het bezoek aan de Groeneveldse Molen, die te vinden is bij het kleinste (kerk)dorp van Nederland, namelijk 't Woudt.

Kanoërs en fietsers betalen € 3,50, dat is inclusief rondleiding en een beschrijving. Degenen die met de Fluisterboot gaan, betalen € 12,-. U krijgt daarvoor een rondvaart, koffie met

een koekje aan boord, een uitleg en beschrijving van route en de rondleiding in de Groeneveldse molen. Als passagier van de Fluisterboot kunt u als optie voor € 7,50 een broodjeslunch (te nuttigen aan boord) bestellen. Dit graag bij uw inschrijving aangeven. U dient u van tevoren in te schrijven via www.vlaardingsefluisterboot.nl/molentocht. Uw inschrijving is pas na betaling definitief. Na betaling ontvangt u een bevestigingsmail, dit is tevens uw deelnamebewijs. Uw deelname wordt tegelijkertijd doorgegeven aan de organisatoren.

De Commissie Ledenactiviteiten verzorgt de lezingen en excursies. Zij staat altijd open voor suggesties!

Coördinator: Ernst Lohmann.

Leden: Els van Dijk, Han van Elk, Tineke van der Hoek, Arie Stolk.

Historische Vereniging Vlaardingen

internet: www.hvv-vlaardingen.nl

e-mail: info@hvv-vlaardingen.nl

Vlaardingen en de canon van de geschiedenis

Op school leerde ik dat de bijbel bestond uit de zo genaamde canonieke boeken, die waren erkend. Daarnaast waren er nog apocriefe boeken, die niet tot de canon werden gerekend en als minder gezaghebbend werden gezien. Een 'kanon' kwam ik als dienstplichtige nog wel tegen, het begrip 'canon' zelden of nooit. Toen was daar opeens "*De canon van de Nederlandse geschiedenis*", samengesteld door een commissie onder leiding van Prof. Dr. Frits van Oostrom. Weer later kwam er bij het Openluchtmuseum in Arnhem een permanente expositie van de vijftig vensters van die canon. Een bezoek kan van harte worden aanbevolen.

De eerste portalen gaan over *Hunebedden*, *De Romeinse Limes*, *Willibrord*, *Karel de Grote*, *Hebban Olla Vogala*, over Nederlandse teksten rond 1100. Daar rondkijkend heb ik geen *Vlaardingencultuur* gezien en geen *Slag bij Vlaardingen*. Zijn wij minder dan die hunebedden? Is de Slag bij Vlaardingen niet zo'n beetje het begin van het Hollandse Huis? Is Vlaardingen apocriefe Nederlandse geschiedenis?

Als lid van de Historische Vereniging kunt U in elk geval kennis maken met "*De canon van de Vlaardingse geschiedenis*". De geschiedenis van stegen, een winkel waar oma haar corset kocht en die van dat oude haringpakhuis dat er wonderwel nog staat, krijgt U er soms zomaar bij. Canoniek of apocrief, het is niet altijd duidelijk.

Met een Jaarboek, TijdSchriften, lezingen en excursies zijn de voordelen van het lidmaatschap van de Historische Vereniging Vlaardingen zeer duidelijk.

Website www.hvv-vlaardingen.nl, e-mailadres info@hvv-vlaardingen.nl.